

CAMBODJA

HET DOEK VALT

INLEIDING

De periode Lon Nol

Hoewel Sihanouk willens en wetens trachtte aan te tonen dat zijn politiek niet 'links' georiënteerd was, was elke poging om door middel van zuiveringen in zijn kabinet "Washington gunstig te stemmen", vergeefs. Niet alleen de anti-westerse krachten moesten weg, ook hijzelf. Aan te nemen valt, dat de staatsgreep in 1970 gepleegd, zeker niet een ad-hoc beslissing was, maar zeer wèloverwogen. De figuur die hiervoor de meest aangewezen persoon was, bekleedde de functie van premier, behoorde tot de fel pro-westerse militairen en zou de volle steun van de regering Nixon krijgen. Zijn naam: Lon Nol.

Lon Nol was niet zomaar uit het niets opgedoken. De politieke druk van de VS had er niet toe geleid dat Sihanouk partij had gekozen. En toen Sihanouk tot overmaat van ramp de economische- en diplomatieke banden met de VS had verbroken, smeedde hij zelf het ijzer dat tegen hem gebruikt zou gaan worden.

De massa van de arme boeren was nog de enige steun voor Sihanouk. Alleen bezaten zij geen machtsmiddelen. De Rode Khmer was hun enige wapen en die was in hoofdzaak Marxistisch gezind.

Zoals uit de inleiding mag blijken, manoeuvreerde Sihanouk niet langer meer, maar stootte hij rechtstreeks al de krachten eruit die hem tegen een verrechtsing van de Cambodjaanse houding hadden kunnen helpen. En alsof dat nog niet genoeg was, brak in die periode het Vietnamese TET-offensief uit, waarmee de anti-communistische krachten het geduchte wapen van de angst voor het communisme in handen kregen.

Maar ook Sihanouks economische politiek van teruggave van privé-bezit mocht niet meer baten. Erger nog, het leidde tot een gevaarlijke opstand van de massa wiens steun hij zo hard nodig had. Zelfs erkende Sihanouk op 13 juni 1969 de regering van Zuid-Vietnam.

Een laatste appèl aan zijn onderdanen om de rijen te sluiten zou niet meer baten. Washington liet hem zijn gang gaan....en bereidde in alle stilte een staatsgreep voor. In Zuid-Vietnam werd een minder-

heidsgroep van Cambodjanen bewapend en getraind. Ook de ons al bekende Son Ngoc Thanh werd door de CIA klaargestoomd voor zijn eventuele werk. De Cambodjanen zelf werden niet vergeten. Immers, het Noord-Vietnamese leger overschreed menigmaal de Cambodjaanse grens evenals de guerilla-strijders uit Zuid-Vietnam. Dus moesten anti-Vietnamese gevoelens opgepept worden. Waarom ging Sihanouk op reis? Wellicht zou hij proberen de Vietnamezen ertoe te bewegen hun activiteiten in het grensgebied te staken. Cambodja leed hierdoor ook materieel enorme schade omdat men toen al met chemicaliën de 'Vietcong' te lijf ging. Anderzijds zou hiermee wellicht een angel uitgetrokken worden die 'rechts' in Cambodja alleen maar tot meer verzet tegen Sihanouk kon aanzetten. Tijdens Sihanouks afwezigheid vond de staatsgreep plaats. Op 18 maart 1970 nam Lon Nol de macht over. De betrekkingen met Thailand en Saigon werden onmiddellijk hersteld en vanzelfsprekend erkenden de VS Lon Nols regering. Maar Sihanouk accepteerde deze situatie niet. Nu moest hij partij kiezen. Hij vormde een regering in ballingschap, richtte een Verenigd Nationaal Front voor Cambodja op en kreeg de Rode Khmers op zijn hand die op het platteland een rebellie tegen Lon Nol begonnen. Uiteraard schilderden de westerse media dit verzet af als Vietnamese inmenging en betrokkenheid. Ieder die de verhouding Cambodja-Vietnam kende, kon hierom slechts smadelijk lachen. Veel meer dan terreuracties kon Lon Nol tegen de Vietnamezen in het grensgebied niet ondernemen. De positie van Lon Nol was alles behalve rooskleurig te noemen. De binnenlandse oppositie groeide en zijn offensieven in het grensgebied leverden militair niets op. In feite werd zijn positie bedreigd. Dat zagen ook de VS. En zij grepen in. Op 29 april 1970 drongen troepen van de VS en Zuid-Vietnam, Cambodja binnen. Deze ongehoorde schending van Cambodja's grondgebied betekende een vergroting van het conflict. Heel Z.O.-Azië werd bij deze oorlog betrokken. Het betekende ook dat het onderlinge verschil en de tegenstellingen verdwenen waar het ging om eensgezinde actie tegen de agressor. En die agressor kwam van over de oceaan. Het T.E.T.-offensief, dat 2 jaar daarvoor de Amerikanen onomwonden had duidelijk gemaakt dat hun militaire strategie hopeloos was, veroorzaakte onder andere dat de lucht-terreur zou toene-

men. Dat er bijvoorbeeld bombardementsstops boven Noord-Vietnam zijn geweest, zal niet uit humanitaire redenen genomen zijn. De vliegtuigen werden elders ingezet (bijv. Laos).

Het ingrijpen van de VS had niet het gewenste militaire resultaat. Lon Nol verloor meer terrein dan hem lief was. Het Front van Sihanouk verkreeg meer steun op het platteland. De reclame die de Amerikanen en Zuid-Vietnamezen voor zichzelf maakten veroorzaakte een steeds grotere positieve bijdrage van de Cambodjaanse boeren aan het Front en de Noord-Vietnamese troepen.

De Amerikanen hadden wind gezaaid en oogstten nu storm. Voor hen dreigde het conflict lelijk uit de hand te lopen. De regering Nixon zal cieren voor haar geld hebben gekozen toen bekend werd gemaakt dat er in het kader van de 'Vietnamisering' een begin met het terugtrekken van de VS-troepen zou worden gemaakt. Het Zuid-Vietnamese leger zou 'in staat zijn' het hoofd te bieden aan de Noord-Vietnamese 'agressie'. De ontwikkelingen in Laos maakten het voor Washington duidelijk dat hun hele politiek tot mislukken gedoemd was. Daar haalde de Pathet Lao met een geweldige mokerslag uit naar de imperialistische troepenmacht. Tevens had de omwenteling in Cambodja een gunstig effect op de verhoudingen tussen het verzet in Zuid-Laos. Toch moet hierbij worden opgemerkt dat de verliezen enorm waren. Uiteraard vielen vele slachtoffers onder de boerenbevolking. Door Nixon zelf, of door de hem omringende haviken, is overwogen om de uitzichtloze strijd met andere middelen in het voordeel van de VS te kunnen beëindigen. Een invasie in Noord-Vietnam werd niet succesvol geacht, omdat in Laos de Saigon-troepen hadden bewezen, ondanks hun technische superioriteit, niet tegen de Pathet Lao te zijn opgewassen. Laat staan dus tegen de (Noord)-Vietnamezen! Een nucleaire aanval?

De wereldopinie zou heftig anti-Amerikaans (kunnen) reageren. En de bondgenoten moesten ook hierin mee kunnen gaan. Voor Nixon en de zijnen een dilemma. Hoe moesten zij hun échec verkopen aan hun achterban. Wat hun berichtgeving betreft hadden ze een en ander goed geleerd van Adolf-H. Zo werden er weliswaar andere formuleringen gebruikt, maar overal waren de fronten elastisch; de verliezen aan 'onze' kant: gering; de bombardementpijten gelegd door de B 52's: strategisch. Terreinverlies woog niet op tegen de

dingen aandoen waardoor ze schreeuwen...

Als het schreeuwen zwakker wordt, als het overgaat in een soort jammerend snikken, weet je dat niets ooit meer zal zijn zoals het was. Want wie een mens die gemarteld wordt heeft horen schreeuwen, wordt zelf een ander mens. Je kijkt om je heen en kunt het niet geloven... De meesten schrikken zich lam als ze voor het eerst het schreeuwen horen. Maar slechts één van ons zestigen weigert bewakingsdienst in het verhoorcomplex... onze ambassadeurs in Washington en New York hebben keer op keer voor de tv-camera's verklaard dat wij goed zijn en zij slecht. En Benjamin Netanyahu heeft Ted Koppel telkens weer voorgehouden dat Israël de enige democratie in het Midden-Oosten is. En niemand is opgestaan om hem beschaamd te doen zwijgen. Niemand heeft ... een cassette met het geschreeuw gebracht... Tien-duizend (zo niet twintigduizend) Israëliërs hebben trouw hun werk gedaan, hebben de zware ijzeren deur van de isoleercel open gedaan en weer dicht. Hebben de man uit de verhoorkamer naar de kliniek gebracht en van de kliniek terug naar de verhoorkamer. Ze hebben van dichtbij zitten kijken naar mensen die

poepten van angst, pisten van angst. En niet één is een hongerstaking begonnen voor de voordeur van de premier. Niet één die ik ken heeft gezegd:

Dit zal niet gebeuren. Niet in een joodse staat...

In het begin van de jaren '30, toen de bestialiteit al duidelijk zichtbaar begon te worden, toen het fascisme zich nog vooral op het joodse bevolkingsdeel en progressieve mensen wierp, hebben de regeringen hun ogen afgewend. Zij keken in een andere richting en zwegen.

Is er niemand op Buitenlandse Zaken die de NRC leest? Is er niemand op B.Z. die kennis neemt van berichten in de Jerusalem Post? Berichten over de Albecks, de Sharons, de Rabins?

Wat moet in vredesnaam nog meer geschreven of gezegd worden over de toestanden in de Staat Israël vóór minister Van den Broek aan de ambassadeur van Israël te verstaan geeft dat de Nederlandse regering overweegt om niet langer in andere richting te kijken?

Wat moet er nog gebeuren vóór de Nederlandse regering ophoudt te zwijgen en het lot van het Palestijnse volk indringend on-

der de aandacht van de andere Europese regeringen brengt?

H. Cohen, december 1991.

Official: Arab 'benefited' when IDF shot wife

DAN IZENBERG

Deputy Attorney General Plia Albeck. (Tiktiner/Media)

A Justice Ministry official wrote in an official letter that a Palestinian whose wife was killed by IDF troops had only benefited from the death because he no longer had to support her, it was revealed last week.

The letter, by Deputy Attorney-General Plia Albeck, was disclosed by MK Yossi Sarid (Citizens Rights Movement). He called on Justice Minister Dan Meridor to immediately fire Albeck, who heads the Civil Claims Department.

Albeck's March 14, 1991, letter was written to a member of the Tel Aviv district attorney's office, and was meant to offer guidance on how to conduct the government's defense in the widower's compensation suit.

Albeck wrote: "Aside from the usual arguments, we should claim that the plaintiff only profited from the death of the deceased because he had to sup-

port her while she lived and now he no longer has to; thus his damages are zero, at the most."

"Had I not seen the letter with my own eyes, and read it three times, I would not have been able to believe such horrible things could be written by an official of the Jewish state," Sarid wrote to Meridor.

In a prepared statement, Meridor replied he had heard about the letter two weeks after it was sent and immediately sent a memo to Albeck demanding she "correct the matter right away."

On May 14, he said, he summoned Albeck to his office "and asked her to explain the meaning of the letter. The minister again told her that she should never raise such arguments."

According to the statement, the Tel Aviv district attorney's office did not accept Albeck's advice, and no such claim was made in the government's defense.

Week ending October 26, 1991

THE JERUSALEM POST INTERNATIONAL

'heroveringen' enz. enz.. Zou je de opgaven van destijds gelóven dan waren er al miljoenen en miljoenen guerillastrijders gedood en bestonden ze in feite niet meer. Waar hebben we zoiets al eens meer gehoord? Natuurlijk was duidelijk dat het technische overwicht van de VS niet opwoog tegen de veel grotere kracht van de wil van het volk. De uit hun beschermde omgeving weggerukte Amerikaanse soldatenkinderen werden binnen een paar uur vliegen van de katoenvelden midden in een explosieve jungle gekwakt. Velen hebben niet eens meer de mogelijkheid gehad zich af te vragen voor wie en in hemelsnaam voor wát daar te moeten 'vechten'! En hoewel grote militaire acties zoals die van het TET-offensief nu uitbleven, woedde de oorlog voort.

Zeker onder Nixon is de verwoesting van dit deel van de wereld zo intensief geweest dat anno nu de gevolgen nog merkbaar zijn. Was het pleit dan niet militair te beslechten dan moest op een andere manier aan de Aziaten worden duidelijk gemaakt wie het in de wereld voor het zeggen had. De wapens werden verfijnd. De methoden misdadig, ongehoord.

De misdadigers huichelden in Parijs. Onder het mom van 'vredes' onderhandelingen werd de toon gezet voor een diplomatiek steek- en schimmenspel.

Simpel gesteld: de ideeën en opvattingen die door de VS vanaf hun politieke inmening hadden gegolden, bleven overeind. Ook tijdens de 'onderhandelingen' die in 1969 waren begonnen, werden onmogelijke voorwaarden en eisen gesteld aan Hanoi. En de ingreep in Cambodja was een teken, duidelijk genoeg om aan te tonen dat de VS géén water bij de wijn zouden doen. Er was slechts een opmaat gegeven voor één van de meest tragische gebeurtenissen in deze oorlog.

Eind 1972 zette Nixon de kroon op zijn werk Sinds 1968 was de luchtoorlog tegen Noord-Vietnam (dat niet officieel in oorlog was met de VS) opgevoerd. Geen middel werd gespaard om het volk op de knieën te krijgen. Economische blokkades door middel van mijnen in de havens, vernietiging van de infrastructuur (dijken en kanalen waren een geliefd doelwit, net als ziekenhuizen, scholen enz.), het werd genoeg ongestraft uitgevoerd.

En toen Hanoi in december '72 niet inging op de door Nixon gestelde eisen, verwoord in een 'bereikt' accoord dat jaar, hervatte hij direct de bombardementen. Ditmaal werd ook Hanoi bijna twee weken bestookt. Die Kerst zal niet iedereen ver-

geten zijn! Het was een onomstotelijk bewijs van de degeneratie van wat zich de westerse vrije wereld noemde.

Voorbijgaande aan al het diplomatieke gearrewar dat uiteindelijk in Parijs leidde tot een akkoord op 27 januari 1973, gesloten tussen de VS en Noord-Vietnam, richtten we ons weer tot Cambodja waarmee geen onderhandelingen werden gevoerd. Was de wens tot onderhandelen al van meet af aan met betrekking tot Vietnam een Noord-Vietnamese eis geweest, in Cambodja voelde Sihanouk niets voor onderhandelingen met de VS.

De oorzaak was duidelijk. Lon Nol hoorde niet in Phnom Penh en elke onderhandeling droeg het gevaar in zich tweespalt te brengen tussen de verzetsgroepen. In 1972 had Lon Nol zichzelf tot staatshoofd, benoemd. Verkiezingen met partijen moesten een legimitatie van zijn zogenaamd democratisch bewind zijn. Het al verscheurde land spotte met deze schijnvertoning.

De werkelijke oppositie, het Verenigd Nationaal Front, beheerste meer van het leven en het land dan Lon Nol lief was.

Phnom Penh verkeerde in hun invloedsfeer en dit gaf een enorme politieke onrust onder de medestanders van Lon Nol. De militaire situatie rondom Phnom Penh was al niet veel beter. Psychologisch kreeg Lon Nol er nog een tik bij. Begin 1973 bracht Sihanouk een bezoek aan het bevrijde gebied. Een duidelijker bevestiging van de naderende ondergang van Lon Nol was niet te geven. Sihanouk kon rekenen op loyale steun van de Rode Khmer. Maar de vrienden van Lon Nol in Washington waren niet bereid in de ondergang te delen. Het is een speculatie van mijn kant, maar de snelheid waarmee de VS kwamen tot een vergelijk met Noord Vietnam roept bij mij de vraag op of het voor de VS niet al vaststond dat het zwaartepunt van de strijd naar Cambodja verlegd moest worden omdat een overwinning dáár (dat wás weliswaar toen speculatief) van het verzet, ernstige gevolgen kon hebben voor de positie van de VS in heel Z.O.-Azië en haar positie aan de onderhandelingstafel in Parijs. Een politieke zege van, zeg, bijvoorbeeld Sihanouk, was onduidelbaar. De wereldopinie was sterk veranderd ten gunste van het Cambodjaanse volk, Sihanouk en de Rode Khmer. Ze wijzigde zich ten gunste van Hanoi. Ook ten gunste van Laos.

Voorkomen moest worden dat niet zozeer de militaire- als wel de politieke balans voor de VS onvoordelig zou uitvallen. De luchtvloot die was vrijgekomen boven

Noord-Vietnam werd nu aangewend om Cambodja op te blazen. Het was regelrechte terreur. En diende geen enkel militair doel.

Het platteland raakte ontvolkt. Dorpen en steden werden weggevaagd, miljoenen raakten op drift. De schijnheilige verklaring voor dit leed kwam uit Washington: **de mensen waren op de vlucht voor de bevrijdingslegers!**

In korte tijd steeg het inwoneraantal van Phnom Penh van ruim 650.000 tot 2.000.000!

De infrastructuur lag in puin. Tekorten aan alles. Corruptie op alle niveaus. De in rijk en arm verdeelde stad was een broei-nest van alle excessen die het gevolg van een oorlog zijn. Het kostte de VS veel, heel veel geld. En alleen om die reden hield de Senaat Nixon tegen. Bijna de helft van alle Cambodjanen was op de vlucht. Op 15 augustus 1973 werden de bombardementen gestaakt. De hulp aan Lon Nol werd evenwel opgevoerd. Het duurde bijna twee jaar vooraleer de gezamenlijke guerillastrijders van de Rode Khmer op 1 januari 1975 tot de aanval op Phnom Penh overgingen. Die jaren hadden zij gebruikt om Lon Nol's 'macht' verder uit te hollen en hun eigen positie te versterken. Al op 1 april verloor Lon Nol zijn bril en vluchtte het land uit. De Amerikaanse luchtmachtgangsters straffen ten laatste male het Cambodjaanse volk. Het was gedaan. Gedaan met hun bemoeienis. Gedaan met hun verziende opvatting omtrent het 'beschermen' van volken tegen het communisme. Erger echter dan hun bemoeienis was het gevolg daarvan. Cambodja stapte een ander vreemd tijdperk binnen. Alles was veranderd.

Oude structuren waren weggevaagd. Oude macht verdwenen. Sihanouk bleek slechts een relikwie uit een ver verleden te zijn. De Cambodjanen die Phnom Penh binnenmarcheerden waren van een ander hout gesneden. Deze mensen zijn later nooit begrepen en alleen veroordeeld om hun 'killing Fields'.

Ik stel dat de echte schuldigen niet de Cambodjaanse Khmer uit het bloedige naoorlogse Cambodja zijn, maar de heren in Washington en het Pentagon.

Hun eindeloze, wrede, tegen alle conventies indruisende oorlog heeft Cambodja met zijn rijke geschiedenis, bonte cultuur en verdraagzame mensen gemaakt tot wat het zou worden:

Cambodja onder de Rode Khmer.

Igor Verton.